

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie V
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen
klasyfikacyjnych

I PÓŁROCZE

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.

Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.

Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak w piśmie.

Aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.

Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.

Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.

Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów.

Interpretuje głosowo utwory poetyckie.

Przygotowuje adaptację sceniczną.

Przygotowuje i prezentuje portfolio lub prezentację multimedialną.

Posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.

Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV

(opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła

sztuki).

Zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania.

Dbą o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.

Redaguje opowiadanie z dialogiem.

Redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu.

Objaśnia morał wypływający z bajki.

Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.

Samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.

Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.

Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.

Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.

Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych oraz frazeologicznym.

Analizuje utwór poetycki, wskazując elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany).

Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Biegłe rozróżnia części mowy poznane w klasie IV i V.

Określa formę gramatyczną czasowników.

Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.

Poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę.

Określa znaczenie trybów czasownika, biegle odmienia czasowniki trybie rozkazującym i przypuszczającym, - zna zasady pisowni „by” z czasownikiem,

Uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany.

Wyodrębnia temat, końcówkę fleksyjną, podaje temat oboczny i oboczności.

Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.

Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.

Określa przypadek liczebnika i rzeczownika.

Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.

Stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku.

Rozpoznaje i nazywa określenia rzeczownika i czasownika w zdaniu.

Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia i określa przypadek, liczbę i rodzaj.

Omawia zależność brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy.

Podaje wszystkie zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.

Poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach.

Prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie i językowe:

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.

Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne.

Samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela.

Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.

W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.

Nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki.

Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury.

Poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Określa formę gramatyczną czasowników.

Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.

Poprawnie odmienia czasownik.

Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.

Wyodrębnia temat i końcówkę fleksyjną.

Uzasadnia pisownię rzeczownika.

Tworzy przysłówki od przymiotników.

Określa formę gramatyczną przymiotnika oraz rzeczownika.

Określa przypadek liczebnika i rzeczownika.

Odmienia liczebnik zbiorowy przez przypadki

Określa cechy głoski.

Poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.

Stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach.

Poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś, -by (w czasownikach)

Prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

OCENA DOSTATECZNA

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań.

W miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.

Opanował technikę poprawnego czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.

Poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego.

Wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).

Odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach.
W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast.

W miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej (i odwrotnie).

Określa formę fleksyjną rzeczowników.

Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki.

Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu.

Rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia.

Łączy przymiotnik z rzeczownikiem i odmienia przez przypadki.

Rozpoznaje w zdaniu liczebnik.

Odróżnia samogłoski od spółgłosek.

Dzieli wyraz na sylaby.

Poprawnie zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem (bez wyjątków).

Poprawnie zapisuje liczebniki.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego zasób wiedzy i umiejętności pozwala na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia.

Błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Rozróżnia części mowy.

Odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie.

Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje.

Odmienia przymiotnik przez przypadki.

Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby.

Zna podstawowe zasady ortograficzne.

Wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.

Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.

PÓŁROCZE II

(ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych)

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.

Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.

Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak w piśmie.

Aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe.

Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.

Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.

Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów.

Interpretuje głosowo utwory poetyckie.

Przygotowuje adaptację sceniczną.

Przygotowuje i prezentuje portfolio lub prezentację multimedialną.

Posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności.

Zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła sztuki).

Zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania.

Dbą o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity.

Redaguje opowiadanie z dialogiem.

Redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu.

Objasnia morał wypływający z bajki.

Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.

Samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi.

Nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą.

Potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy.

Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje.

Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych.

Analizuje utwór poetycki, wskazując elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany).

Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Określa rolę przyimków w zdaniu.

Klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady.

Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia.

Buduje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.

Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wzoru (trudniejsze przykłady).

Omawia zależność brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy.

Podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.

Poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach.

Prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

OCENA DOBRA

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.

Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne.

Samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela.
Potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.
W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.
Nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki.
Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury.
Poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.
W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, określa ich rolę.
Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
Poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.
Stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach.
Poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś, -by (w czasownikach)
Prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

OCENA DOSTATECZNA

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań.
W miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V.
Opanował technikę poprawnego czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.
Poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego.
Wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).
Odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach.
W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast.
W miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.
Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania.
Podaje przykłady typów zdań.
Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.
Wpisuje zdanie w podany wykres (prostsze przykłady).
Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.
Odróżnia samogłoski od spółgłosek.
Dzieli wyraz na sylaby.
Poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.
Poprawnie zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem,

liczebnikiem (bez wyjątków).
Poprawnie zapisuje liczebniki.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego zasób wiedzy i umiejętności pozwala na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe:

Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia.

Błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia.

Potrafi wskazać zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone.

Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby.

Stara się poprawnie akcentować wyrazy na 2. sylabie od końca.

Zna podstawowe zasady ortograficzne.

Wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.

Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.